

EU Kommissionens förslag till förordning om gigabit infrastruktur - Gigabit Infrastructure Act (GIA)

Region Kronoberg är en av flera instanser som Finansdepartementet har remitterat Europeiska kommissionens förslag till förordning om gigabit infrastruktur KOM(2023)94.

Remissvar ska vara Finansdepartementet tillhanda senast 31 maj 2023.

Förslaget i sammanfattning

Tillträde till befintlig infrastruktur, regleringar kring tillståndsgivning och tvistlösning, samordning av bygg- och anläggningsarbeten, digitalisering av administrativa metoder samt ankomstpunkter för fiber och nät i alla nya och renoverade byggnader är några av delarna i det nya lagförslaget som ska underlätta utbyggnaden av bredband på hastigheter över en gigabit per sekund.

EU-kommissionen presenterade i februari 2023 förordningsförslaget Gigabit Infrastructure Act (GIA), som syftar till att underlätta utbyggnaden av bredband på hastigheter över en gigabit per sekund. Lagförslaget ersätter det nuvarande direktivet om minskade kostnader för bredband. Målet med GIA är att påskynda utbyggnaden av digitala nät med hög kapacitet, särskilt 5G. Den nya rättsakten innehåller uppdaterade regler som EU-kommissionen hoppas ska innebära lägre kostnader och minskad administrativ börda för att bygga ut bredband i medlemsländerna.

Gigabit Infrastructure Act syftar till att:

- Förenkla för operatörer att kunna utnyttja befintlig fysisk infrastruktur, vilket ska snabba på nätutbyggnaden. Det innebär att nätoperatörer, exempelvis energibolag, ska ge nätleverantörer som bygger ut höghastighetsbredband, tillträde till sin fysiska infrastruktur, exempelvis ledningar och stolpar.
- Regleringar kring tillståndsgivning och tvistelösning i syfte att minska förseningar. Beslut om tillstånd ska fattas inom fyra månader från dess att en komplett ansökan mottagits.
- Ökad samordning av bygg- och anläggningsarbeten mellan operatörer för elektronisk kommunikation och operatörer av andra nät som gas, vatten, el och transport.
- Etablera digitaliserade administrativa metoder för operatörer som bygger ut gigabitnät.
- Ankomstpunkter för fiber och nät i alla nya eller renoverade byggnader.

Det nuvarande direktivet om minskade kostnader för bredband antogs 2014 (2014/61/EU) med målsättningen att minska kostnaderna och byråkratin för utbyggnaden av digital infrastruktur. EU-kommissionen menar dock att direktivet har ignorerats eller misstolkats i en stor del av medlemsstaterna, vilket är en av anledningarna till att kommissionen nu presenterar en förordning.

Förordningen behöver inte införlivas i nationell lagstiftning utan blir lag i alla EU-länder direkt efter antagandet. De reviderade reglerna i förordningen bygger på direktivet om minskade kostnader för bredband vilken kommer fortsätter gälla till dess att GIA har antagits.

Remissyttrande

Effekter för offentlig förvaltning

Förslaget till förordning kan få påverkan på offentlig sektor i dess roll som markägare, ägare av infrastruktur och stadsnätsägare och berör offentliga aktörer på lokal, regional och nationell nivå eftersom utbyggnad av elektroniska kommunikationsnät kan behöva tillstånd från flera olika instanser.

Kortare ledtider för beslut och digitaliserade processer för ärendehantering kan potentiellt öka den administrativa bördan för kommuner, regioner, statliga myndigheter och företag. En sådan ökad administrativ börda kan därför komma att innebära ett ökat behov av resurser på kommunal, regional och nationell nivå för att kunna tillmötesgå efterfrågan på fysisk infrastruktur. Det kan exempelvis handla om att säkerställa tillgång till rätt skyddsutrustning, efterföljande av säkerhetsrutiner samt att operatörer ges en säkerhetsprövning när så är nödvändigt.

Svensk nationell ståndpunkt

Den svenska regeringen ställer sig överlag positivt till kommissionens mål om att skapa enhetliga regler för snabbare bredbandsutbyggnad inom EU. Elektroniska kommunikationsnät med mycket hög kapacitet ses av regeringen som en förutsättning för att den digitala omställningen ska kunna genomföras. Regeringen ställer sig även positivt till ambitionen att förbättra effektiviteten av nuvarande utbyggnadsdirektiv.

SKRs ståndpunkt

Nedan följer en sammanställning av SKRs inspel i korthet, för SKRs yttrande i sin helhet hänvisas till det remissyttrande de publicerar på sin webbplats per 20230531.

Behov av likriktning på nationell och europeisk nivå

I Sverige har vi kommit relativt långt vad gäller bredbandsutbyggnad, de områden som idag saknar uppkoppling återfinns i huvudsak i lands- och glesbygd, områden där kommersiellt intresse för utbyggnad i regel saknas. Vad gäller utbyggnaden av 5G ligger Sverige efter jämfört med andra EU länder. Här ser SKR ett behov av att driva på för att öka utbyggnadstakten, särskilt eftersom marknaden för mobila nät är nationell och i behov av likriktade och förutsägbara förutsättningar.

EU kommissionen beskriver den europeiska marknaden för elektroniska kommunikationer som stor med fragmenterad och i behov av likriktning. SKR anser att det är positivt om EU verkar för att undanröja hinder för utbyggnad och konkurrens. Samtidigt menar SKR att regleringsåtgärder och kostnader som det medför, såväl hos det offentliga som hos marknadsaktörer, bör balanseras mot nyttan i respektive medlemsstat.

Påverkan på kommunal och regional nivå

Utbyggnadsdirektivet från 2014 berör alla kommuner, regioner och kommunala bolag som ansvarar för ledningsburen infrastruktur. I förslaget till förordning utvidgas tillämpningsområdet vad gäller vilken fysisk infrastruktur som det offentliga måste lämna tillträde till. De offentliga myndigheternas skyldighet att informera om sin infrastruktur och sina bygg- och anläggningsprojekt skärps och så även kraven på handläggning av tillståndsärenden.

- I vissa avseende ett oproportionerligt ingrepp i det kommunala självstyret.
- Delar av förslaget är svåra att förena med grundläggande rättsliga principer.
- Hur skarp är förordningen egentligen? Många möjligheter till undantag.

Stora risker med förslaget om tysta tillstånd

- Tyst godkännande av tillstånd (tacit approval) överensstämmer inte med alla medlemsstaters konstitutionella reglering utan måste vara frivilligt för medlemsstaterna att införa.
- Risk att andra rättighetshavare kan drabbas av rättsförluster om tysta godkännanden, men även om krav på orealistiskt korta handläggningstider för tillstånd, införs.
- Behövs ett förtydligande vad gäller den ändrade definitionen av begreppet ”tillstånd”.

I syfte att öka takten i utbyggnaden lägger kommissionen fram krav som ska korta ner tillståndsförfaranden. SKR ser i grunden positivt på strävan att begränsa tidsåtgången för tillståndsprocesser för att främja utbyggnaden av digital infrastruktur. Samtidigt är det viktigt att det inte sker på bekostnad av det lokala inflytandet och hantering av legitima intressen och hänsyn.

SKR är mycket kritiskt till förslaget om ”tysta godkännanden” (tacit approval) som innebär att om beslut i ett tillståndsärende inte fattas inom en föreskriven tidsgräns, ska tillståndet anses ha beviljats. Användningen av tysta godkännande måste begränsas till sådana tillståndsärenden där ingen tredje part berörs av ansökan. SKR ser en uppenbar risk för att andra rättighetshavare (t.ex. andra infrastrukturägare eller fastighetsägare) kan komma att drabbas av rättsförluster om tysta godkännande men även om krav på orealistiskt korta handläggningstider för tillstånd införs.

Single information point (SIP)

- Tillståndsförfarande och nätverksinformation ska vara tillgänglig via en nationell digital accesspunkt, SIP.
- Skärpta regler för samordning av planerade anläggningsarbeten.
- SKR ser att det måste vara en proportionerlig satsning. I vissa kommuner har man väldigt få ärenden av detta slag. SKR ser inte att det är rimligt att bygga upp ett specialspår enbart för bredband.
- Finns risker att tillgängliggöra känslig information.
- Bygga vidare på Utbyggnadsportalen och Ledningskollen?

Enligt förslaget kan det finnas flera SIP, och SKR tolkar det som att det handlar om en nationell digital accesspunkt som länkar flera andra informationspunkter. En sådan ordning är att föredra framför en lösning där all information samlas på ett ställe.

SKR ställer sig också frågande till lämpligheten att en SIP ska innehålla uppgifter om nätinformation på en mycket detaljerad nivå. Att samla nätinformation på en detaljerad nivå, skulle innebära en stor arbetsinsats både för nätägare men sannolikt också för offentliga myndigheter t.ex. vilka byggnader och andra fastighetstillbehör som kan tänkas upplåtas för telekomutrustning. Om så blir fallet, skulle det innebära omfattande säkerhetsrisker och sannolikt ett hot mot rikets säkerhet då en antagonist med relativt enkla medel kan tillskansa sig känslig information.

Tillträde till fysisk infrastruktur

- Förslaget innebär ökade krav på offentliga organ på att ge tillträde till den fysisk infrastruktur. Även byggnader och andra tillgångar, bl.a. väg och gatuutrustning infrastruktur omfattas av förordningen.
- Viktigt att på objektiva grunder neka tillträde kvarstår och att beslutet fattas av det organ som äger eller förvaltar infrastrukturen.
- Vissa av de skäl för att vägra tillträde som räknas upp i artikel 3 behöver ges en mer generell utformning och inte i detalj styra förutsättningarna för att vägra tillträde.

Behov av samordning på nationell nivå

Avslutningsvis vill SKR påpeka behovet av ökad samordning mellan statliga aktörer vad gäller sändarplatser för mobila nät. En ökad samverkan mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Trafikverket, Forsvarsmakten, och Post- och telestyrelsen är nödvändig för att nå längre ut med publika mobilnät, Rakel G2 och system för tågkommunikation (FRMCS) och samtidigt hushålla med offentliga resurser. I ljuset av EU-kommissionens förslag till förordning bör statligt förvaltade sändarplatser tillgängliggöras för publika nät och i den mån nya sändarplatser etableras, bör de dimensioneras utöver statens egna behov.

Region Kronobergs ståndpunkt

RGK ställer sig i huvudsak bakom det yttrande som SKR sammanställt med några få tillägg och ytterligare synpunkter.

RGK gör bedömningen att förordningen kommer bidra till en fortsatt utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet och ser även en stor möjlighet till hållbara regionala utvecklingseffekter kopplade till ökad information om befintlig infrastruktur, planerade bygg- och anläggningsprojekt, tillståndsvillkor samt att denna information görs tillgänglig via en samlad informationsplats.

I den svenska förordningstexten har genomgående har det engelska ”should” blivit bör vilket kan bidra till viss osäkerhet i hur texten ska tolkas. Detta kan försvåra bedömningar och ställningstaganden och leda till syftningsfel. RGK anser att ordet ”ska” bör användas i flertalet paragrafer i den svenska förordningstexten.

RGK bedömer att SKRs kritik till förslaget om ”tysta godkännanden” (tacit approval) i allra högsta grad är befogad. Ett tyst godkännande av tillstånd, innebärande att om beslut i ett tillståndsärende inte fattas inom en föreskriven tidsgräns, ska tillståndet anses ha beviljats per automatik. Detta överensstämmer inte med alla medlemsstaters konstitutionella reglering utan måste vara frivilligt för medlemsstaterna att införa. Eventuell tillämpning av tysta godkännanden bör (precis som SKR påpekar) begränsas till sådana tillståndsärenden där ingen tredje part berörs av ansökan.